Terminologia românească meteorologică (ştiinţific vs popular) a fenomenelor atmosferice. Studiu lingvistic ANUL III (2011-2013). Realizări (Partea I)

Laura MANEA*

Key-words: *linguistic study, meteorological Romanian terminology, the atmospheric phenomena, scientific and dialectal aspects, lexico-semantical fields, Romanian language*

1. Proiectul *Terminologia românească meteorologică* (*ştiinţific* vs *popular*) *a stărilor atmosferice. Studiu lingvistic*, finanţat CNCS (indicativ PN-II-ID-PCE-2011-3-0656, director de proiect: Cristina FLORESCU), se desfăşoară, în perioada octombrie 2011 – octombrie 2014, la Institutul de Filologie Română „A. Philippide" din Iaşi.

Echipa de lucru este alcătuită din lingvişti (CS I dr. Cristina Florescu, CS II dr. Laura Manea, CS dr. Alina Bursuc, căsătorită Pricop, CS dr. Cristina Cărăbuş şi CS III dr. Elena Tamba ca voluntar), meteorologi (prof. univ. Liviu Apostol, dr. Dan-Adrian Chelaru), un dialectolog, CS II dr. Florin Teodor Olariu (voluntar) şi un informatician (Mona Corodeanu, înlocuită, din luna noiembrie 2013 cu Patraşcu Mădălin), care gestionează baza noastră de date, care a realizat pagina web a proiectului (http://dfa.philippide.ro/) şi care gestionează problemele tehnico-informaţionale.

Proiectul pune în discuţie, după cum o parte a cititorilor ştie deja din articolele publicate de membrii echipei noastre în diverse lucrări de specialitate, o analiză lingvistică în cadru contrastiv a unui grup lexical al limbii române disociat din punctul de vedere a două terminologii specializate, care aparţin aceluiaşi areal denominativ, cel al fenomenelor atmosferice.

În această etapă a derulării proiectului doi dintre colegii tineri ai echipei (Cristina Cărăbuş şi Dan-Adrian Chelaru) şi-au definitivat şi susţinut public tezele de doctorat, ambii primind calificativul *Magna cum laudae*. Prin urmare, formarea lor profesională a atins un stadiu superior, valoarea lor, unul, ca lingvist şi celalalt, ca meteorolog, fiind recunoscută de specialiştii în domeniu.

* Institutul de Filologie Română „A. Philippide", Academia Română – Filiala Iaşi.

Acknowledgement: Acest articol a fost realizat în cadrul proiectului *Terminologia românească meteorologică (ştiinţific vs popular) a stărilor atmosferice. Studiu lingvistic*, CNCS-UEFISCDI, cod PN-II-ID-PCE-2011-3-0656.

BDD-A1138 © 2013 Institutul de Filologie Română „A. Philippide"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-20 19:57:23 UTC)

2. Cercetarea noastră are un caracter de pionierat în domeniul lingvisticii româneşti, deoarece este singura care are ca obiect de studiu grupul lexical ce desemnează, în limba română, fenomenele atmosferice, urmărind atât nivelul limbii literare – limbajul ştiinţific, cât şi cel al limbii populare (în sens larg, elementul dialectal şi cel comun). Reamintim faptul că, până în prezent, nu s-a făcut o analiză comparativă punctuală extinsă, între o terminologie ştiinţifică şi terminologia populară echivalentă (despre această chestiune s-a vorbit, în detaliu, în cadrul atelierelor organizate de-a lungul acestor doi ani). Facem cunoscut, încă o dată, cadrul cercetării: sunt excluşi, în acestă primă etapă, termenii corespunzători elementelor acvatice, telurice, cosmologice, limbajele specializate pe prognozele agrometeorologice, termenii prognozelor de poluare, cei ai analizelor ecologice etc., precum şi cei din zona instrumentarului tehnic al disciplinei.

2.1. Scopul principal al proiectului este realizarea unui volum (TFA = terminologia fenomenelor atmosferice) care să cuprindă:

a) studiul lingvistic al terminologiei meteorologice, structurat pe capitole care vor conţine problematica chestiunii;

b) *Dicţionarul fenomenelor atmosferice* (DFA), care va înmagazina lexicografic materialul exemplificator pe baza căruia se va realiza studiul lingvistic;

c) un INDEX general de termeni, care va îngloba toate elementele lexicale, inclusiv acelea – necuprinse în DFA – analizate în studiul lingvistic.

2.2. Proiectul *Terminologia românească meteorologică* (*ştiinţific* vs *popular*) *a fenomenelor atmosferice. Studiu lingvistic*, se află, prin urmare, în plină desfăşurare. Până la ora actuală, am atins toate obiectivele propuse şi anume:

– fişarea a 7 manuale de meteorologie şi a două dicţionare (editate în diverse centre universitare, pentru terminologia ştiinţifică), toate volumele DA şi DLR, câteva cărţi din sec. al XIX-lea, în care începe să se impună o terminologie meteorologică, în stadiu incipient, toate atlasele dialectale ale limbii române (pentru terminologia populară);

– organizarea lexicologică a fişierului;

– documentarea, finalizarea listelor de termeni: ◄ ştiinţifici şi ►populari, confruntarea acestora şi unificarea lor;

– stabilirea normelor de redactare ale DFA, pe baza unor articole de probă: articole specifice fiecărei terminologii în parte şi articole complexe, care cuprind, prin indici lexicografici adecvaţi, inserarea ambelor structuri lexicale (terminologia ştiinţifică şi terminologia populară): *ploaie*, *vânt*, *nor*, *zăpadă*, *căldură* (prezentate cu prilejul diverselor manifestări ştiinţifice în care ne-am implicat);

– redactarea, de către lingvişti, a articolelor ştiinţifice (operaţie finalizată la mijlocul lunii noiembrie) şi a celor populare (în lucru);

– începerea reviziei, urmată de refacere (termenii revizuiţi au fost deja refăcuţi de redactori);

– corelarea terminologică şi lexicografică (operaţie posibilă doar în faza terminală a redactării DFA).

O noutate a DFA este încercarea de recuperare a etimologiilor sintagmelor uzitate în limbajul meteorologic ştiinţific. Pentru stabilirea acestora consultăm, în afara dicţionarelor menţionate încă două lucrări lexicografice de specialitate, cu rezonanţă în domeniu: G.-Oscar Villeneuve, *Glossaire de météorologie et de*

BDD-A1138 © 2013 Institutul de Filologie Română „A. Philippide”
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-20 19:57:23 UTC)

climatologie, Quebec, 1974 şi J.L. de Lucca, *Elsevier's dictionary of climatology and meteorlogy in English, French, Spanish, Portuguese and German*, Elsevier, Amsterdam-Lausanne-New York-Oxford-Shannon-Tokyo, 1994.

Totodată, apelăm la site-uri de specialitate:

a. http://www.meteoromania.ro/ = site-ul Administraţiei Naţionale de Meteorologie, oferit de Administraţia Naţională de Meteorologie, care pune la dispoziţie în mod gratuit informaţii detaliate referitoare la starea vremii. Este cel mai complet site meteorologic, care prezintă informații, explicații ale termenilor meteorologici, articole ştiinţifice meteorologice, precum şi o bibliografie adecvată.

b. http://vremea.meteoromania.ro/ = noul site al Administraţiei Naţionale de Meteorologie care oferă în mare parte aceleaşi informaţii ca şi primul, dar într-un format de prezentare mult îmbunătăţit. Sunt incluse articole informative, explicații ale anumitor termeni meteorologici, precum și informații actualizate despre starea vremii.

c. http://www.meteo.ro/ – site care cuprinde starea vremii, informații meteo utile, articole explicative despre anumite fenomene de ordin meteorologic, precum și un scurt dicționar meteo.

d. http://www.meteomoldova.ro/ – site care prezintă ştiri, articole şi informații meteorologice privind starea vremii.

e. www.vremea.ido.ro – site care prezintă ştiri, articole şi informații meteorologice privind starea vremii.

f. http://meteoplus.antena3.ro/ – site care prezintă ştiri, articole şi informații meteorologice privind starea vremii.

g. http://www.realitatea.net/vremea.html – site care prezintă ştiri, articole și informații meteorologice privind starea vremii.

h. http://www.inmh.ro/images/radarg/index.radar.php – site care permite vizualizarea datelor radar utilizând aplicația GoogleMaps.

Sunt consultate şi site-urile de prognoză*:* http://vremea.kappa.ro/; www.vremea.com; www.vremea-meteo.com; www.vremea-on-line.ro; www.meteolive.ro; http://www.prognoza-meteo.ro/; http://www.starea-vremii.ro/.

Pornind de la materialul redactat pentru întocmirea DFA, am început operația de delimitare pe probleme a grupului de fenomene care va fi tratat în studiul lingvistic al terminologiei meteorologice. Prin urmare, cuprinsul volumului care va insera în paginile sale rezultatele cercetării noastre s-a cristalizat şi se va structura astfel:

I. Introducere

1) situaţia analizelor lingvistice anterioare privind limbajul meteo în general, cel al stărilor atmosferice în special;
2) explicarea şi prezentarea obiectului de studiu: a) perspectiva meteorologului, b) perspectiva lingvistului;
3) criteriile selectării lexicologice în contextul larg al terminologiei studiate.

II. Opţiunile teoretice în contextul lingvisticii contemporane

1) terminologia ştiinţifică;
2) terminologia populară;
3) contrastivitate;
4) situaţia analizelor lingvistice la nivel european şi romanic.

BDD-A1138 © 2013 Institutul de Filologie Română „A. Philippide"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-20 19:57:23 UTC)

III. Precipitaţiile
IV. Vânturile şi curenţii de aer
V. Nebulozităţile
VI. Depunerile
VII. Fenomene luminoase şi sonore
VIII. Radiaţii
Dicţionarul fenomenelor atmosferice (DFA)
INDEX general: a) termeni; b) autori

În operaţia de redactare-revizie, fază în care ne aflăm în momentul de faţă, definirea sensurilor clar meteorologice este, adesea, anevoioasă, deoarece trebuie să nu cădem pradă tentaţiei de a depăşi zona în care meteorologia se suprapune fizicii. Limita dintre aceste două domenii este extrem de fragilă. Adesea suntem convinşi că un termen denumeşte un fenomen atmosferic şi îl lucrăm ca atare, dar, ulterior, când reluăm materialul, deoarece ni se pare ceva în neregulă, realizăm, că, de fapt, acesta se circumscrie numai fizicii. Cea mai mare greutate pentru noi, lingviştii, în ciuda unei documentări de profunzime, în ciuda atâtor discuţii purtate cu specialiştii meteorologi, ramâne decelarea subtilităţilor fizico-meteorologice şi operarea cu acestea.

2.3. În continuare vom prezenta câteva exemple de redactare a unor cuvinte care aparţin limbajului ştiinţific. O menţiune importantă este că fiecare articol de dicţionar va purta semnătura autorului (ca şi notele de subsol), pentru a se individualiza contribuţia fiecărui membru al echipei.

Includem aici redactarea unor substantive (fenomene fotometeorologice, nume de nori, nume de vânt), cu menţiunea că cele care au şi sensuri populare nu au fost exemplificate, deoarece unificarea sensurilor ştiinţifice şi populare, acolo unde este cazul, se va realiza când va fi finalizată şi redactarea termenilor care aparţin limbajului popular. Se poate observa că, potrivit normelor de redactare stabilite, etimologia sintagmelor este dată în note de subsol, precedate de un asterisc. Notele, care au o cifră înainte, conţin observaţii ale redactorilor, mici comentarii, precizări etc.

> **PARANTELÍE** s. f. ◄ Fenomen fotometeorologic din familia halourilor, care constă în pete albicioase de formă circulară, cu diametrul puţin mai mare decât cel al Soarelui şi care apar, deasupra orizontului, la aceeaşi înălţime cu acesta (cf. CIULACHE 2003, p. 165); soare fals. *Mult mai rar pot fi observate nuclee luminoase similare la o distanţă azimutală de 120° faţă de Soare/Lună (paranthelii/paraselenii) sau foarte rar în partea opusă Soarelui/Lunii (antehelii/anteselenii).* MIHĂILĂ 2010, 288; *Când paraheliile/paraseleniile, parantheliile/paraseleniile sunt deosebit de strălucitoare ele sunt denumite şi „sori falşi” sau „luni false”.* id. ib. Cf. ŢÎŞTEA 1965, p. 143, MDA, DEXI, MDN. ◄ (La pl., în sintagmele) ***Parantelii extraordinare*** = parantelii care apar când distanţa azimutală faţă de Soare este de 90° (CIULACHE 2003, p. 165). Cf. ŢÎŞTEA 1965, p. 143. ***Parantelii ordinare*** = parantelii care sunt vizibile când distanţa azimutală faţă de Soare este de 120° (CIULACHE 2003, p. 165)[1*]. Cf. ŢÎŞTEA 1965, p. 143.

[1] Rectificăm, cu această ocazie, încadrarea eronată a cuvântului în domeniul astronomiei din MDA, unde este dată paranteza (Ast.). [L.M.]

BDD-A1138 © 2013 Institutul de Filologie Română „A. Philippide”
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-20 19:57:23 UTC)

– Scris şi: *paranthelie*. – Pl.: *parantelii*. – Din fr. ***paranthélie*** (MDA). [L.M.]

PARHELÍE s. f. ◄ (Mai ales la pl. *parhelii*) Fenomen fotometeorologic din familia halourilor, care apare sub forma a două pete luminoase irizate pe cercul parhelic (CIULACHE 2003, p. 166); (învechit, rar) sorior. [1808] *Parhelii… adică înmulţiţii sori.* ŞINCAI, ÎNV. 89; *Parhelii şi parselinele ori soriorii şi lunioarele.* GENILIE, G. 111/23; *Parelii sau soriorii… cari se produc de refrângerea razelor solarie prin neşte nori ce stau din contra soarelui.* FONTANIN, C. 25/6; *Celelalte forme luminoase, asociate haloului, … sunt arcurile tangente şi parheliile*. MĂHĂRA 2001, 290; *În anumite puncte de pe cercul parhelic pot apărea pete sau nuclee luminoase, situate în imediata vecinătate a haloului mic şi deseori viu colorate, numite parhelii sau „Sori falşi” respectiv „Luni false”*. id. ib. 291; *Când paraheliile/paraseleniile, paranthelиile/paraseleniile sunt deosebit de strălucitoare ele sunt denumite şi „sori falşi” sau „luni false”.* MIHĂILĂ 2010, 288. Cf. LM, CADE, LTR[2], D. ENC., DEX[2], MDN. ◄ (La pl., în sintagmele) ***Parhelii de 22°*** = fenomen fotometeorologic din familia halourilor, care apare sub forma a două pete luminoase irizate pe cercul parhelic în apropierea haloului mic, de 22°. Cf. ŢÎŞTEA 1965, p. 142, CIULACHE 2003, p. 166. ***Parhelii de 46°*** = fenomen fotometeorologic din familia halourilor, care apare sub forma a două pete luminoase irizate pe cercul parhelic în apropierea haloului mare, de 46.˙Cf. ŢÎŞTEA 1965, p. 142, CIULACHE 2003, p. 166[*].

– Accentuat şi: *parhélie*. – Pl.: *parhelii*. – Şi: *parahelíe*, (învechit) *parelíe* s. f. – Din fr. ***parhélie*** (DLR). [L.M.]

PANNUS (PAN) subst. invar. ◄ Nor anexă care se prezintă, uneori, sub forma unor fragmente destrămate (fâşii, petice), alteori, ca un strat continuu, situat sub unul din norii din genurile Altostratus, Nimbostratus şi Cumulonimbus, de care poate fi sau nu ataşat (cf. CIULACHE 2003, p. 164). *Norii-anexă … sunt: pileus sub formă de bonetă (capişon) pe vârful unui cumuliform, velum – sub formă de văl noros, pannus – fragmente destrămate de nori*. MĂHĂRA 2001, 172. Cf. ŢÎŞTEA 1965, p. 141.

– Din fr. ***pannus (pan)*** (VILLENEUVE, p. 294). [L.M.]

PERLUCÍDUS (PE) s. n. ◄ Varietate caracteristică norilor Altocumulus şi Stratocumulus, cu aspect de banc sau pătură în care apar spaţii libere, uneori foarte mici, dar întotdeauna limpede conturate, care permit să se zărească Soarele, Luna, cerul senin sau norii de deasupra (CIULACHE 2003, p. 168). *Dacă ne referim la transparenţa unor nori prin care se poate vedea astrul, se utilizează varietăţile: translucidus, perlucidus şi opacus*. MĂHĂRA 2001, 172. Cf. ŢÎŞTEA 1965, p. 144.

– Din fr. *perlucidus (pe)* (VILLENEUVE, p. 300). [L.M.]

PILEUS (PIL) s. n. ◄ Nor anexă, sub formă de bonetă sau de căciulă, cu un diametru nu prea mare, dezvoltat deasupra vârfurilor sau ataşat părţii superioare a norilor Cumulus ori Cumulonimbus, adesea fiind străpuns de vârful norului cumuliform de dedesubt (CIULACHE 2003, p. 169), dar care poate apărea şi ca o suprapunere de mai mulţi nori anexă de acest tip. Cf. ŢÎŞTEA 1965, p. 144.

– Din fr. ***pileus (pil)***, lat. ***pileus (pil)*** (VILLENEUVE, p. 303). [L.M.]

---

[*] ***parantelii extraordinare*** – cf. fr. *paranthélie extraordinaires* (VILLENEUVE, p. 295); ***parantelii ordinare*** – cf. fr. *paranthélie ordinaires* (id. ib.).

[*] ***parhelii de 22°*** – cf. fr. *parhélies de 22°*, engl. *parhelia associated with the 22° halo* (VILLENEUVE, p. 296); ***parhelii de 46°*** – cf. fr. *parhélies de 46°*, engl. *parhelia associated with the 46° halo* (id. ib.).

BDD-A1138 © 2013 Institutul de Filologie Română „A. Philippide”
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-20 19:57:23 UTC)

BÓRA s. m. invar. ◄ Vânt catabatic rece şi frecvent uscat, care suflă în rafale violente dinspre culmile montane, orientate în lungul ţărmurilor, către marea mai caldă, în special pe coastele de nord-est ale Mării Adriatice şi ale Mării Negre (cf. CIULACHE 2003, p. 26). [1966] *Bora… Vânt violent, uscat şi rece, care suflă în special pe coastele de NE ale Adriaticei.* LTR[2] XVIII, 550; *Sunt două categorii de vânturi locale: cele care iau naştere datorită circulaţiei termice a aerului (brizele) şi cele care se formează prin schimbarea temperaturii şi umezelii curenţilor circulaţiei generale a atmosferei … (foehnul şi bora).* APOSTOL 2000, p. 46; *Bora se formează în Munţii Dinarici şi Podişul Karst atunci când în Marea Adriatică apare o minimă barometrică ce atrage aerul mai rece şi cu presiune mare din zona Dinaricilor*. MĂHĂRA 2001, 220. Cf. DER, ŢÎŞTEA 1965, p. 38, D. ENC., DEX[2], MDA, NDU, DEXI.

– Din fr., it. ***bora*** (DELR). [E.T.]

Adjectivele au tehnică specifică de redactare:

BAROCLÍN, -Ă adj. ◄ Care se referă la baroclinitate, care ţine de baroclinitate; baroclinic. *Din hidrodinamică se ştie că naşterea şi destrămarea turbioanelor în deplasarea acestora în lungul circulaţiei generale sunt determinate de caracterul baroclin al proceselor atmosferice.* DONEAUD, 1966, p. 146. ◄ (În sintagmele) ***Distribuţie baroclină*** = distribuţie în care suprafeţele izosubstanţiale şi izobare atmosferice se întretaie. Cf. LTR I, 301. ***Atmosferă baroclină*** v. **atmosferă**.

– Din fr. ***barocline***. (TERMIUM) [E.T.]

Când cuvântul se află atestat numai într-o sintagmă, am aplicat tehnica DLR:

PARTICULARITÁTE s. f. ◄ (La pl., în construcţia) ***Particularităţi suplimentare ale norilor*** = fragmente noroase de dimensiuni în general mici, ataşate formaţiunii noroase principale sau învecinate cu aceasta, care, în număr de şase, sunt cunoscute sub numele de *arcus* (*arc*), *incus* (*inc*), *mamma* (*mam*), *praecipitatio* (*pra*), *tuba* (*tub*) şi *Virga* (*vir*) (cf. CIULACHE 2003, p. 166). Cf. ŢÎŞTEA 1965, p. 143.

– Pl.: *particularităţi*. – Cf. fr. *particularités supplémentaires*, engl. *supplementary (cloud) features* (VILLENEUVE, p. 296). [L.M.]

POLARIZÁRE s. f. ◄ (Art., în sintagma) ***Polarizarea atmosferei*** (sau ***polarizare atmosferică***, astăzi rar, art., ***polarizarea luminii cerului***) = proces de transformare a radiaţiilor solare vizibile în lumină polarizată prin difuzie în atmosfera terestră (cf. CIULACHE 2003, p. 172). Cf. ŢÎŞTEA 1965, p. 148.

– Cf. fr. *polarisation atmosphérique*, engl. *atmospheric polarization* (VILLENEUVE, p. 307). [L.M.]

Trimiterile se fac la cuvântul cu încărcătură semantică, unde se şi lucrează sintagma respectivă:

PARASELÉNIC, -Ă adj. ◄ (În sintagma) ***Cerc paraselenic*** v. **cerc**.

3. Articolul de faţă este, în fond, o prezentare a realizărilor proiectului *Terminologia românească meteorologică* (*ştiinţific* vs. *popular*) *a stărilor atmosferice. Studiu lingvistic*, cu accent asupra stadiului în care membrii echipei au ajuns, dupa doi ani şi trei luni, cu cercetarea. Ne-am limitat exemplificarea la cuvinte din sfera terminologiei ştiinţifice, deoarece, până în prezent, colegii noştri au subliniat adeseori raportul special dintre limbajul ştiinţific şi cel al terminologiei populare corespunzătoare acestuia, pe de o parte. Pe de altă parte, în urma cristalizării normelor de redactare, s-au adus modificări importante în structura articolelor lexicografice care reflectă terminologia meteorologică ştiinţifică.

BDD-A1138 © 2013 Institutul de Filologie Română „A. Philippide”
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-20 19:57:23 UTC)

Bibliografie

Apostol 2000: Liviu Apostol, *Meteorologie şi climatologie. Curs*, Editura Universităţii „Ştefan cel Mare" din Suceava.

Bacinski 1966: Dumitru Bacinski, *Meteorologie şi climatologie*, Bucureşti, Editura Didactică şi Pedagogică.

Bidu-Vrânceanu Forăscu 2005: Angela Bidu-Vrânceanu, Narcisa Forăscu, *Limba română contemporană. Lexicul*, Bucureşti, Editura Humanitas.

Bidu-Vrânceanu 2012: Angela Bidu-Vrânceanu (coord.), *Terminologie şi terminologii*, Editura Universităţii Bucureşti.

Chivu 2000: Gh. Chivu, *Limba română – de la primele texte până la sfârşitul secolului al XVIII-lea. Variantele stilistice*, Bucureşti, Editura Univers Enciclopedic.

Bogdan 2006: Octavia Bogdan, Ioana Câmpean, *Bazele metodologice ale meteorologiei*, Universitatea creştină „Dimitrie Cantemir", Facultatea de Geografia Turismului, Sibiu.

Ciovică 1970: N. Ciovică, M. Stancu, O. Berbecel, Iulia Rogodjan, Maria Eftimescu, A. Doneaud, *Factori meteorologici şi importanţa lor în agricultură*, în *Agrometeorologie* (capitolul I, p. 1–45). Bucureşti, Editura Ceres.

Ciulache 2002: S. Ciulache, *Meteorologie şi climatologie.* Bucureşti, Editura Universitară.

Ciulache 2003: Sterie Ciulache, Nicoleta Ionac, *Dicţionar de meteorologie şi climatologie*. Bucureşti, Editura Ars Docendi.

Coteanu 1973: Ion Coteanu, *Stilistica funcţională a limbii române*, vol. I, Bucureşti, Editura Academiei Române.

DELR = *Dicţionarul etimologic al limbii române*, vol. I, 2012, Bucureşti, Editura Academiei Române.

DÉRom = *Dictionnaire Étymologique Roman* (DÉRom). *Première phase : le noyau panroman* (subvenţionat ANR şi DFG) (I: 2008–2010; II: 2012–2014) (directori de proiect: Eva Buchi şi Wolfang Schweichard) http://www.atilf.fr/DERom

DGS = Doina Cobeţ, Laura Manea, *Dicţionar general de sinonime al limbii române*, Chişinău, Editura Gunivas, 2013.

DLR = *Dicţionarul limbii române (DLR): serie nouă*, Bucureşti, Editura Academiei Române, 1965-2012.

DLR^{d} = Cristina Florescu (coord.), Elena Dănilă, Laura Manea, Marius-Radu Clim, *DTLR^{d}. Bază lexicală informatizată. Derivate în -ime şi -işte*, Iaşi, Editura Universităţii „Alexandru Ioan Cuza", 2008.

Doneaud 1966: Andrei Doneaud, Nicolae Beşleagă, *Meteorologie sinoptică, dinamică şi aeronautică*. Bucureşti, Editura Didactică şi Pedagogică.

eDTLR = *Dicţionarul tezaur al limbii române în format electronic* (director de proiect: prof. univ. dr. Dan Cristea, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza" din Iaşi, Facultatea de Informatică), proiect complex CNMP, a. 2007-2010.

Florescu 2008: Cristina Florescu, *Stări atmosferice* versus *stări ale fiinţei omeneşti*, în cadrul Conferinţelor Academiei Române, ciclul *Limba românilor şi relaţiile ei cu istoria şi cultura românilor*, Bucureşti.

Florescu 2010: Cristina Florescu, *Limbajul meteo al fenomenelor atmosferice. Premise analitice*, in *Studii de lingvistică. Omagiu doamnei profesoare Angela Bidu-Vrănceanu.* Editura Universităţii din Bucureşti, p. 190–199.

Florescu/ Bursuc 2012: Cristina Florescu, Alina Bursuc, *Terminologia românească meteorologică (ştiinţific vs popular) a stărilor atmosferice. Coordonate ale studiului lingvistic*, comunicare la cel de al 11-lea Colocviu internaţional al Catedrei de limba română, (4–5 decembrie 2012).

BDD-A1138 © 2013 Institutul de Filologie Română „A. Philippide"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-20 19:57:23 UTC)

MDA = *Micul dicţionar academic*, vol. I-IV, Bucureşti, Univers enciclopedic, 2001–2003.
Măhăra 2001: Gh. Măhăra, *Meteorologie*, Editura Universităţii Oradea.
Mihăilă 2010: Dumitru Mihăilă, Ion Tănasă, *Introducere în meteorologia practică.* Suceava, Editura Universităţii „Ştefan cel Mare".
Ţâştea 1965: Dumitru Ţâştea, Dumitru Bacinschi, Radu Nor, *Dicţionar meteorologic: român-rus-francez-englez-german-spaniol*, Bucureşti, Institutul Meteorologic.
Ursu 1962: N.A. Ursu, *Formarea terminologiei ştiinţifice româneşti*, Bucureşti, Editura Ştiinţifică.
Zafiu 2002: Rodica Zafiu, *Diversitatea stilistică în româna actuală*, cf. http://ebooks.unibuc.ro/filologie/Zafiu

Romanian Meteorological Scientific and Popular Terminology of the Atmospheric Phenomena. Linguistic Approach

The project consists in the linguistic study of the Romanian meteorological terminology of the atmospheric phenomena, in both its scientific and dialectal aspects. This analysis is integrated in the realm of lexicological research focused on the lexico-semantic fields of the Romanian language. Considering the impressive range of the research subject, this study will be focused on the atmospheric phenomena in particular – the dominant group in the broader lexico-semantic fields of meteorology. Romanian linguists have already started to collaborate with experts in geography. Given the complexity of the research, we limit *extensionally* the study to the lexical group of the atmospheric phenomena, a group that is historically and functionally dominant in the lexical and semantic fields of meteorology. We eliminate: a) the terms referring to cosmologic elements (the Sun – Earth geometry), b) the language specialized in agro-meteorological forecasts, c) the terms pertaining to pollution forecasts, those of the ecologic analyses etc. By the special character of the meteorological terminology of the atmospheric phenomena, the scientific terminology will be analyzed in correlation with the dialectal terminology, a vast and ambitious philological fact, doubly distributed exegetically. The final form of the research will be presented in a volume divided in two parts: **I)** a *linguistic study* of the analyzed language from the points of view of: the diastratic composition, the lexical, grammatical etc. analysis of the scientific and the dialectal terminology, the study of the dominant paradigms from the lexical field etc.; **II)** a *meteorological dictionary of the atmospheric phenomena* (DFA) with over 1500 lexicographic units.

BDD-A1138 © 2013 Institutul de Filologie Română „A. Philippide"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-20 19:57:23 UTC)